

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o administracji funduszu jednomilionowego pożyczkowego na budowę koszar dla wojska.

Wysoki Sejmie!

Ustawa kwaterunkowa z 1879 r. stanowiąc, że nie państwo, ale pojedyncze kraje koronne obowiązane są dostarczać koszar dla wojsk, nałożyła na Galicyę niepomierne ciężary, a to z tego względu, że gdy w chwili wydania tej ustawy w Austrii wyższej i niższej, Czechach, Morawie i innych krajach istniało bardzo wiele koszar rządowych, w Galicyi musiano większą część takowych budować.

Wedle urzędowego wykazu ministryum wojny z r. 1886, 51 batalionów i 39¹/₂ szwadronów korpusu 2-go (wiedeńskiego) stało w rządowych koszarach, a tylko 7 batalionów i 15¹/₂ szwadronów w koszarach, będących własnością kraju, gmin lub prywatnych. W korpusie pragskim 22³/₄ batalionów i 12 szwadronów stało w rządowych koszarach, a tylko 7¹/₄ batalionów i 4 szwadrony stało w koszarach należących do kraju, gmin lub prywatnych osób. Natomiast w krakowskim korpusie na 33 batalionów i 28 szwadronów, tylko 11 batalionów i 6 szwadronów, stało w rządowych koszarach, a w elwowskim korpusie na 28 batalionów, i 33 szwadronów, tylko 11 batalionów i 5 szwadronów stało w rządowych koszarach.

Ustawa ta jednak stała się nierównie cięższą z powodu jej wykonania. Za żołnierza w koszarach normalnych płaci bowiem skarb państwa 6 ct. dziennie, a za żołnierza w koszarach prowizorycznych tylko 3·5 ct. dziennie. Chcąc zatem powstrzymać niepomierny wzrost kosztów, wynikający z pomieszczenia wojska w koszarach normalnych, wydano „Anleitung für die Anlage von neu zu erbauenden Kasernen“, liczącą 741 paragrafów i usiłowano na mcey któregoś z tych paragrafów nowozbudowane koszary klasyfikować jako prowizoryczne. Chcąc wszystkim wymaganiom odpowiedzieć trzeba stawiać pałace. I tak koszary w Göding i Bisenz, każda na jeden pułk kawaleryi, kosztowały po 1,200.000 zł. W dyskusyi z 11 stycznia 1888 r. wspomniano o mieście Oedenburgu, które wybudowało koszary pod dozorem zarządu wojskowego i które zmuszone

było prowadzić proces o uznanie ich za koszary normalne, a Wydział krajowy morawski, zbudowany kosztem kraju koszary w Bernie, trzy lata po ukończeniu ich, walczyć musiał o uznanie ich za normalne. W obec tego nie dziw, że tylko mała liczba koszar w Galicyi uznaną została za normalne.

Pragnąc, żeby cała załoga wojskowa stale w kraju konsystująca, została w jak najkrótszym czasie w koszarach pomieszczoną, dla uniknięcia najuciążliwszego dla ludności ciężaru, rozmieszczenia wojska u poszczególnych właścicieli domów, uchwalił Wysoki Sejm 21 października 1881 roku, corocznie przez lat trzy kwotę 60.000 zł. przeznaczać na zaliczki bezprocentowe, zwrotne w celu budowy koszar dla gmin, nieposiadających majątku.

System ten okazał się tak skutecznym, że od r. 1882—1887 uchwalał Wysoki Sejm na ten sam cel corocznie po 120.000 zł., a na posiedzeniu z d. 11. stycznia 1888 roku ustanowił Wysoki Sejm osobny fundusz w wysokości jednego miliona złotych, przeznaczony na udzielenie pożyczek bezprocentowych na budowę koszar dla stałej załogi w kraju.

Co do rozdawnictwa tych pożyczek bezprocentowych uchwalił Wydział krajowy na radzie z dnia 26. lutego 1888 r., iż na przyszłość udzielać będzie bezprocentowych pożyczek tylko tym gminom, utóre polecane zostaną przez odnośną komendę korpuśną, jako takie, w których budowa koszar lub magazynów wojskowych okazuje się najniezbędniejszą. Wszystkie zaś inne prośby gmin o pożyczkę na budowę koszar przez władze wojskowe nie poparte, nie będą uwzględnione.

Stan funduszu pożyczkowego na budowę koszar przedstawiał się w dniu 31. grudnia 1891 roku:

należność od gmin	996.429 zł. 97 ct.
w gotówce	44.256 „ 69½ „
Razem	<u>1,040.686 zł. 66½ ct.</u>

czyli fundusz ten od czasu powstania wzrósł o kwotę 40.686 zł. 66½ ct.

Przyrost ten pochodzi z 3% odsetek od każdorazowej dyspozycyjnej gotówki, lokowanej na rachunek bieżący, tudzież z 6% odsetek zwłoki uiszczonych przez gminy od rat w terminie nie zapłaconych.

Do dnia 31. grudnia 1891 roku przyznano w ogóle pożyczek gminom

w kwocie	1,497.700 zł.
wypłacono rzeczywiście	<u>1,255.700 zł.</u>
pozostaje do wypłaty	242.000 zł.

Pozostała do wypłaty kwota składa się z następujących pożyczek:

Dębica (na dom wczasu)	20.000 zł.
Jarosław	15.000 „
Kolbuszowe	10.000 „
Sanok (jako reszta z 30.000)	15.000 „
Tyśmienica	35.000 „
Złoczów (jako reszta z 25.000 zł.)	<u>15.000 „</u>
Razem	110.000 zł.

płatnych w r. 1892.

Stryj	14.000 zł.
Jaworów	<u>18.000 „</u>
Razem	32.000 zł.

płatnych w r. 1893 i 1894.

Brody	100.000 zł.
-----------------	-------------

płatnych w r. 1894 i następnych.

Intrata roczna funduszu koszarowego, pochodząca ze zwrotu pożyczek wynosi około 90.000 zł. rocznie, w gotówce z dniem 31. grudnia było 44.256 zł. 69¹/₂ ct., zatem Wydział krajowy jest w stanie pokryć dotychczasowe swe zobowiązania z wpływów funduszu koszarowego.

Tymczasem c. k. rząd domaga się przyznania i jak najrychlejszej wypłaty gminom na dalszą budowę koszar, ewentualnie do wybudowania ich kosztem kraju. W porozumieniu z władzami wojskowymi domaga się c. k. Namiestnictwo dla:

1. Czortkowa	30.000 zł.
2. Nowego Sącza	30.000 „
3. Przemyśla	100.000 „
4. Rzeszowa (dodatkowo)	17.000 „
5. Tarnowa (około *)	180.000 „
6. Trembowli (dodatkowo)	12.000 „
7. Żółkwi	40.000 „
Razem	<u>409.000 zł.</u>

W obec tych potrzeb i nacisku jaki c. k. władze wywierają aby powyżej wymienione żądania jak najprędzej załatwione zostały, wnosi komisya administracyjna dodatkowe uposażenie 1 milionowego funduszu koszarowego kwotę 200.000 zł.

W sprawozdaniu z dnia 21. listopada 1890 r. wyraziła komisya administracyjna to przekonanie, „że budowa koszar postępować będzie teraz w powolniejszym tempie, aniżeli dotychczas, gdyż najpilniejszym potrzebom gmin uczyniło się już zadość przez udzielenie im pożyczek bezprocentowych z funduszu koszarowego, i że fundusz, którym Wydział krajowy w przyszłych latach dysponować będzie, zupełnie wystarczy na pokrycie zaciągniętych zobowiązań“.

W ostatnich jednak latach przeniesiono komendę korpuśną z Berna do Przemyśla, liczba pułków kawalerji, oraz innych oddziałów, mających stale konsystować w Galicyi, wzrosła i to spowodowało głównie zwiększone zapotrzebowanie koszar. Z tego względu sądzi komisya administracyjna, że należy polecić Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem w celu uzyskania dla gmin a względnie dla kraju, zasiłku z c. k. Skarbu na budowę koszar.

Na posiedzeniu z 12. listopada 1889 r. powziął Wysoki Sejm uchwałę, upoważniającą Wydział krajowy, aby w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, przedstawiał Wysokiej Izbie wnioski co do przedłużenia gminom terminu spłaty pożyczek na budowę koszar.

Obecnie, ze względu na to, że zachodzą rzeczywistaie uzasadnione wypadki, w których ze względu na niezbędną potrzebę uregulowania gospodarstwa gminnego należy przyzwolić na przedłużenie spłaty terminu pożyczek koszarowych, wnosi komisya administracyjna, aby Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy, w wypadkach wyjątkowych i godnych uwzględnienia, do rozłożenia pojedynczym gminom spłatę pożyczek z funduszu na budowę koszar, na lat 20.

Na podstawie powyższych wywodów wnosi komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracji jednomilionowym funduszem pożyczkowym na budowę koszar przyjmuje się do wiadomości.

*) Na budowę koszar dla trzech szwadronów.

2. Ustanowiony uchwałą Sejmu z 11. stycznia 1888 r. jednomilionowy fundusz pożyczkowy, podnosi się do wysokości 1,200.000 zł. i wstawia się na ten cel do preliminarza funduszu krajowego na rok 1892, jako kredyt dodatkowy kwotą 200.000 zł.

3. Upoważnia się Wydział krajowy, aby w wypadkach wyjątkowych, zasługujących na uwzględnienie, zezwalał pojedynczym gminom na spłatę w przeciągu 20 lat, pożyczek, udzielonych im z funduszków na budowę koszar wojskowych, a to za odpowiedniemi zabezpieczeniami podobnej spłaty.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w celu uzyskania zasiłku z c. k. Skarbu dla gmin a względnie dla kraju na budowę koszar.

5. Petycje miast Lwowa i Przemyśla odstępują się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Lwów 2. kwietnia 1892.

Przewodniczący :

S. Koziebrodzki.

Sprawozdawca

Popowski.

Alegat do sprawozdania komisji administracyjnej o zarządzie 1 milionowym funduszem na budowę koszar wojskowych.

Liczba poz.	Nazwa gminy	Wypłacone gminom pożyczki po koniecie roku 1891		Wysokość spłaconych rat z tytułu zwrotu pożyczek, po koniecie roku 1891		Wysokość półrocznych rat		Ostatnia rata przypada do spłaty na dniu	U w a g a
		złotych w. a.		zł.	ct.	zł.	ct.		
1	Brzeżany . . .	1sza	4.000	3 600	—	200	—	1 7 1892	splacalna w 20 ratach } od r. 1889 " 20 " } płaci raty " 21 " } regularnie
		2ga	12.000	8.400	—	600	—	1 7 1894	
		3cia	6.000	3.000	—	250	—	1 10 1897	
2	Przemyśl . . .	1sza	15.000	11.250	—	625	—	1 7 1894	
		2ga	10.000	6.656	—	416	—	1 7 1895	
		3cia	20.000	833	—	833	—	1 1 1903	
		4ta	20.000	—	—	833	—	1 7 1903	
		5ta	90.000	—	—	3.750	—	1 7 1904	
3	Rzeszów . . .	1sza	20.000	14.161	—	833	—	1 1 1895	od stycznia 1891 r. płaci raty regularnie.
		2ga	40.000	11.662	—	1.666	—	1 1 1900	
		3cia	25.000	5.208	30	1.041	66	1 1 1901	
		4ta	30.000	—	—	1.250	—	1 1 1904	
4	Sanok	1sza	10.000	7.488	—	416	—	1 1 1895	Na rachunek IV. pożyczki przyznanej w 30.000 zł. wypłacono połowę jednę w roku 1891 — drugą 1892.
		2ga	700	145	—	29	—	1 7 1901	
		3cia	40.000	—	—	1.666	—	1 1 1904	
		4ta	15.000	—	—	1.250	—	1 7 1904	
5	Trembowla . . .	1sza	10.000	8.500	—	500	—	1 1 1893	splacalna w 20 ratach } " " 24 " } " " 24 " } " " 24 " } " " 24 " } " " 24 " }
		2ga	50.000	10.043	09	2.083	—	1 7 1900	
		3cia	25.000	6.210	58	1.041	—	1 7 1900	
		4ta	50.000	2.083	33	2.083	33	1 7 1901	
		5ta	25.000	—	—	1.041	—	1 7 1902	
Do przeniesienia		517.700		99.240	30	22.406	99	—	

(Liczba rat i kwoty, okoliczności nie regularnie zapłacone w tej chwili z kwoty około 137 tysiąca.)

Liczba porz.	Nazwa gminy	Wypłacone gminom pożyczki po koniocy roku 1891		Wysokość spłaconych rat z tytułu zwrotu pożyczek, po koniocy roku 1891		Wysokość półrocznych rat		Ostatnia rata przypada do spłaty na dniu		U w a g a
		złotych w. a.		zł.	ct.	zł.	ct.			
	Z przeniesienia		517.700	99.240	30	22.406	99		—	
6	Złoczów . . .	1sza	6.000	4.750	—	250	—	1 ¹ / ₇	1894	
		2ga	10.000	—	—	1.041	—	1 ¹ / ₇	1903	
7	Gródek . . .	1sza	20.000	13.333	36	1.666	66	15 ¹² / ₁₂	1895	splacalna w 12 rocznych ratach
8	Kołomyja . . .	1sza	30.000	13.750	—	1.250	—	1 ¹ / ₇	1898	
9	Czortków . . .	1sza	15.000	4.375	34	625	—	1 ¹ / ₇	1900	
		2ga	5.000	1.040	—	208	—	1 ¹ / ₇	1901	
10	Stanisławów . . .	1sza	60.000	25.000	—	2.500	—	1 ¹ / ₇	1898	
		2ga	40.000	6.664	—	1.666	—	1 ¹ / ₇	1901	
11	Jarosław . . .	1sza	35.000	11.672	—	1.458	—	1 ¹ / ₇	1899	
		2ga	7.000	2.328	—	291	—	1 ¹ / ₇	1899	
		3cia	150.000	25.000	—	6.250	—	1 ¹ / ₇	1901	od grudnia 1891 wyrównała za- ległości, przed grudniem za- legła z ratami w sum. 18000 zł.
		4ta	—	—	—	625	—	1 ¹ / ₇	1904	Pożyczkę w sumie IV. w kwocie 15.000 zł. wypłacono w r. 1892
12	Lwów . . .	1sza	60.000	25.000	—	2.500	—	1 ¹ / ₇	1898	
13	Nowy-Sącz . . .	1sza	25.000	7.287	—	1.041	—	1 ¹ / ₇	1900	
		2ga	10.000	1.666	63	416	67	1 ¹ / ₇	1901	
14	Stryj . . .	1sza	22.000	3.666	65	916	66	1 ¹ / ₇	1901	
		2ga	25.000	—	—	1.041	66	1 ¹ / ₇	1904	
15	Bochnia . . .	1sza	16.000	2.666	64	666	66	1 ¹ / ₇	1901	
		2ga	8.000	1.333	32	333	33	1 ¹ / ₇	1901	
		3cia	7.000	1.166	74	291	66	1 ¹ / ₇	1901	
16	Tarnopol . . .	1sza	25.000	4.164	—	1.041	—	1 ¹ / ₇	1901	
		2ga	50.000	—	—	2.083	—	1 ¹ / ₇	1903	
	Do przeniesienia		1,143.700	254.104	03	50.569	29		—	

Liczba porz.	Nazwa gminy	Wypłacone gminom pożyczki po koniec roku 1891		Wysokość spłaconych rat z tytułu zwrotu pożyczek, po koniec roku 1891		Wysokość spłaconych rat		Ostatnia rata przypadła do spłaty na dniu	U w a g a
		złotych w. a.		zł.	ct.	zł.	ct.		
	Z przeniesienia		1,143.700	254.104	03	50.569	29	—	
17	Sambor . . .	1sza	20.000	20.000	—	—	—	—	Gminie przyręczono 38.000 zł. + 12.000 zł. razem 50.000 zł. na to wypłacono 20.000 zł. Gdy gmina rat nie dodrzymywała, cofnięto pożyczki i ściągnięto wypłacone 20.000 zł.
18	Kraków . . .	1sza	60.000	5.000	—	2.500	—	1/7 1902	
19	Jaworów . . .	1sza	20.000	—	—	833	—	1/7 1903	zalega od 1 stycznia 1892.
20	Łańcut . . .	1sza	2.000	166	—	83	—	1/7 1902	
21	Żółkiew . . .	1sza	30.000	—	—	1.250	—	1/7 1902	Nie nie płaci mimo 5 urgensów.
	Razem . . .		*1,275.700	279.270	03	55.235	29	—	Wysokość rocznych rat wynosiłaby zatem . . . 110.488 zł. Od tego potrącić należy jednak poz. 7 jako pełną ratę roczną w kwocie . . . 1.666 zł. zostaje zatem . . . 108.822 zł. Z powodu jednak zaległości, jak u. p. przy gminie Trembowla, Jarosław, Jaworów, Żółkiew, przyjmuje się roczny dochód 90.000 zł.

Porównanie :

Wypłacono pożyczek jak wyżej. 1.275.700 zł. — ct.
 Spłacono raty w sumie " " 279.270 " 03 "

Pozostaje należność czynna od gmin do spłaty z końcem roku 1891 . . . . .

996.429 zł. 97 ct. zgodnie jak na 1szej stronie sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 13.453/1892 wykazano.

*) UWAGA: W sumarycznym wykazie sprawozdania zamieszczono w kolumnie (6ej) w rubryce wypłacono ogółem . . . . . 1,255.700 zł.
 powyżej zaś wykazano jako wypłaconą sumę . . . . . 1,275.700 zł.
 różnica o . . . . . 20.000 zł.
 powstała ztąd, iż wypłaconych na rachunek przyznanych gminie Sambor pożyczek . . . . . 20.000 zł.
 cofnięto i ściągnięto od gminy, gdyż niedotrzymała warunków spłaty.

